

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

משפטים

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כו

(תרגום חפשי)

יורצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושנים לבריאה
שנת המאתיים להסתלקות חילולא של כ"ק אדמו"ר הזקן

לזכות

החיילת ב"צבאות השם" חי' מושקא תחי' ענתבי
ליום הולדתה השביעי בש"ק פ' משפטים, כ"ה שבט,
ה' תהא שנת עשירות וברכות

ולזכות

אחי' החייל ב"צבאות השם" יעקב ישראל שיחי' ענתבי
אחותה החיילת ב"צבאות השם" אסתר שפרה שתחי' ענתבי
ולזכות הורי'

הרה"ת ר' אורן יהושע אביגדור וזוגתו מרת נילי דפנה שיחיו ענתבי

*

נדפס ע"י זקני'

הרה"ת ר' חיים וזוגתו מרת צבי' שיחיו קציר
לאס אנדזשעלעס, קאליפארניא

* * *

לעילוי נשמת

ר' יואב בן ר' דוד ע"ה אנטיאן
נפטר כ"א שבט ה'תשמ"ג
ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

זוגתו מרת אסתר בת שרה תחי' אנטיאן
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת
גואל צדק ומתוך בריאות הנכונה

*

נדפס ע"י בנם

הו"ח ר' משה וזוגתו מרת רחל
ומשפחתם שיחיו אנטיאן

* * *

לעילוי נשמת

מרת דינה רייזעל בת ר' יצחק אהרן ע"ה ציקמאן
נפטרה ביום כ"ה שבט ה'תשמ"ה
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י בנה

הרה"ת ר' אהרן וואלף וזוגתו מרת פולינה
ומשפחתם שיחיו ציקמאן

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

א. מקומה של הפרשה ואל משה אמר עלה

בסוף הפרשה, לאחר שמסיימת התורה את „פרשת דינין“¹, ואת הפרשה „הנה אנכי שולח מלאך...“² – מספרת התורה³: „ואל משה אמר עלה אל ה'...“.

רש"י מצטט את המילים „ואל משה אמר עלה“ ומפרש: „פרשה זו נאמרה קודם עשרת הדברות ובד' סיון נאמרה לו עלה“. משמעות הדבר היא איפוא, שהפרשה מופיעה כאן שלא במקומה.

ההכרח לציין בפשוטו של מקרא⁴ ש„פרשה זו נאמרה קודם עשרת הדברות“, ולא, כפי שמסבירים פשוטני מקרא אחרים רבים⁵, שהפרשה מופיעה במקומה ונאמרה לאחר מתן תורה, והיא עוסקת בעליית משה אל ה' לאחר מתן תורה – הוא⁶, כדברי המפרשים:

(1) ל' רש"י ריש פרשתנו.
(2) כג, כ ואילך – ולכאורה אינה בכלל „פרשת דינין“ כ"א ענין בפ"ע, ובעיקר – הבטחות ואזהרות כלליות כו' (וראה רש"י בתחלת הפרשה ההיא (כג, כ): כאן נתבשרו כו'). וראה לקמן הערה 57. אבל ראה רמב"ן (כד, א) דמשמע שזה המשך וסיום להמצות שלפניו ש„התחיל לחזור ולהזהיר על ע"ז... וצוה אותו ואלה המשפטים... והשלים באזהרת הע"ז שימצאו בארץ ובעובדי“.

(3) כד, א.
(4) אף שמקורו במכילתא יתרו (יט, יא. וכ"ה בפרש"י שם), וכן מוכח מכמה מקומות בש"ס ומדרשים (ראה תו"ש פרשתנו כאן ובמילואים שם סכ"ז, ושו"ט) שה' לפני מ"ת – הרי ענינו של פרש"י ע"ה הוא לפרש „פשוטו של מקרא“.

(5) ברא"ם, דבק טוב ועוד כתבו רק ההכרח שה' בד' בסיון (ולא ג' או ה'), אבל לא – מנ"ל לרש"י בכלל ש„נאמרה קודם עשרת הדברות“.

(6) רמב"ם (וכן בראב"ע יתרו כ, כא), רשב"ם, רמב"ן, אברבנאל, אה"ח (שכ"ה „משמעות הכתובים“) ועוד כאן. „וכן משמע* מת"י... שה' אחר מ"ת“ (רד"ה יתרו ה' תרמ"ג).

(7) ולהעיר שגם החוקני פ' כדעת רש"י. ובבחי כאן: על דרך הפשט זו קודם מ"ת.

(*) כ"ה הלשון שם (וכ"ה בבב"ק). וצ"ע, שהרי מפורש בת"י „אמר... בשיבועא לירחא“ (ולדעתנו מ"ת ה' ב' סיון – יתרו יט, טז).

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת „האגודה למען הגאולה האמיתית והשלמה“.

מעייני חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת „מכון לוי יצחק“ בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי „ועד להפצת שיחות“.

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת „מכון לוי יצחק“ בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלת קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על תניינים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

„אהלי תורה“, ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, הו"ל על-ידי מוסד חינוך „אהלי תורה“, ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את „קונטרס בית רבינו שבבבל“

ושיחת ש"פ שופטים ה'תנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

(א) מלשון הפסוק⁸, שנאמר „ואל משה אמר עלה אל ה'“, ולא „ויאמר ה' אל משה, כמנהג הכתוב בשאר המקומות“, מובן, ש„אמר כבר קודם אלו הפרשיות דלעיל“.

(ב) מתוכן הפרשה⁹, הענין של „נכנסו אבותינו לברית“¹⁰, המסופר בפרשה, שההגיון מחייב שעשו זאת לפני קבלת התורה, כהכנה לכך.

אך קשה: למרות שבמספר מקומות מביא

(8) רע"ב כאן. – וראה גם רמב"ן כאן „וטעם אל משה אמר כו“.

(9) באר יצחק כאן. ובאברבנאל כאן (ב„שאלה הח“) שקשה „מה צורך ה' בעל" הוא... כיון שלא הגיעה אליהם שם נבואה כלל, ואולי שבעבור זה כתב רש"י שהפרשה הזאת קדמה למתן תורה“. וראה ש"ך ע"ה לקמן פסוק ג.

בבאר יצחק מקשה ג"כ (להדריעה שנאמרה לאחר מ"ת): „מה ה' צורך בב' עליות אחר מ"ת ומה נשתנו מקצת משפטים שצוה הקב"ה לירד תיכף ולאמרן לישראל ומקצתם לא אמרם עד עלותו להר שוב שנית“.

אבל: (א) קושייתו „מה ה' צורך בב' עליות כו“ היא רק לפירושו להציווי „ואל משה אמר עלה“ ה' קודם אמירת פ' משפטים (וע"ז נצטווה „עלה“ – לקבל הציוויים דפ' משפטים). אבל ברמב"ן מפורש דמש"נ כאן „ואל משה אמר עלה גו' ונגש משה גו'“ היא העל" דלקמן פסוקים ט"ב (וכ"ה לשאר המפרשים שבהערה 6), וציווי זה ה' עוד בהיותו בהר ביום מ"ת לאחר ששמע כל הציוויים דס"פ יתרו ופ' משפטים. שאל' שלאחרי שיצוה כו' לבני"א או „עלה אל ה'“.

(ב) גם: שאלתו „מה נשתנו מקצת משפטים כו“ (היינו הציוויים דפ' משפטים) היא גם על פרש"י (שפרשה זו נאמרה קודם עשה"ד), שהרי מפורש בפרש"י (תשא לא, יח. וראה לקמן הערה 29) שהקב"ה למד עם משה בארבעים יום (רק), „החוקים והמשפטים שבואלה המשפטים“, ועכצ"ל ש„נשתנו“ משפטים אלו. וראה רש"י ריש פרשתנו ובמפרשי רש"י שם.

(10) ל' רש"י לקמן פסוק ו.

(*) ואין זה סותר מה שפרש"י (ר"פ בהר) „כל המצות... נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני“. כי מונתו שם לאהל מועד שבמדבר סיני (ושולל בזה „עברות מואב“, כהמשך לשונו שם), כמשנ"ת במק"א (לקו"ש (המתורגם) ח"י"ז ע' 300 ואילך). משא"כ בפרש"י ריש פרשתנו „מה ראשונים מסיני אף אלו מסיני“ – הכוונה להר סיני (כהראשונים). וראה מפרש רש"י שם ואכ"מ.

ובסיום פרשת משפטים שבה התורה וחזרת אל המאורעות שהתרחשו בד' בסיון [שמשו מסר לישראל „מצות פרישה והגבלה“²⁵], ואת כל המשפטים – ז' מצות... ושבת... שניתנו להם במרה²⁵ ואל חמשה²⁶ בסיון?!

ב. עוד תמיהה על סדר הפרשיות

לפי פירוש רש"י מתעוררת תמיהה נוספת על סדר הפרשיות:

הפשטנים הנ"ל, המסבירים שפרשה זו נאמרה לאחר מתן תורה, אומרים, שהפסוק הנאמר בהמשך²⁷, „ויבא משה ויספר לעם את כל דברי ה' ואת כל המשפטים“ אמור לגבי המשפטים והדינים שבפרשה זו, פרשת משפטים, שניתנו למשה „בו ביום“ של מתן תורה²⁸, ומשה מסרם מיד לאחר מכן מישראל.

אך רש"י מפרש²⁹, ש„החוקים והמשפטים שבואלה המשפטים“ נאמרו למשה בארבעים הימים הראשונים ששהה בהר –

ולפי פירושו זה יוצא, שבין שני הסיפורים – אודות ההכנות למתן תורה שעד החמשה בסיון – אין התורה מפסיקה רק בסיפור על ההכנות למתן תורה בששה בסיון ועל מתן תורה, אלא גם בענינים רבים אחרים שמסר הקדוש-ברוך-הוא למשה במשך ארבעים הימים שלאחר מכן³⁰!

יותר מכך: לאחר כל הדינים והמשפטים שבפרשת משפטים, ולאחר הפרשה „ואל משה אמר עלה אל ה'“ מסופר בסיום הפרשה³¹

רש"י את הכלל¹¹ ש„אין מוקדם ומאוחר בתורה“, מובן, שאומרים זאת רק כאשר אין אפשרות אחרת, ויש צורך בסיבה לשינוי הסדר¹². כפי שמוצאים בפירוש רש"י, ולמשל, על הפסוק¹³ „וימת תרה בחרן“, שלאחר שרש"י מסביר שמיתת תרה היתה „לאחר שיצא אברם מחרן...“¹⁴, הוא ממשיך ומקשה¹⁵ – „ולמה מקדים הכתוב מיתתו של תרה ליציאתו של אברם...“.

ואם כך, יש להבין בענינינו: מדוע מופיעה הפרשה „ואל משה אמר עלה“, שנאמרה „קודם עשרת הדברות ובד' סיון“, שלא במקומה, רק בסוף פרשת משפטים¹⁶?

ובמיוחד כאשר לפי זה יוצא שהמשך הסיפור על מתן תורה וההכנות לכך מופיע, לכאורה, באופן תמוה מאוד¹⁷:

בפרשת יתרו מסופר על ההכנות למתן תורה ב„יום השני“¹⁸ (ב' סיון), ב„יום שלישי“¹⁹, ובחלק מ„רביעי לחודש“²⁰, כולל ציווי ה' על „פרישה והגבלה“²¹: „ויקדש את העם... ויאמר אל העם היו נכונים... אל תגשו...“²². ולאחר מכן מסופר על מתן תורה ביום ששה (או שבעה)²³ בחודש, ועל דברי ה' למשה לאחר מכן²⁴.

(11) בענינו – יתרו יט, יא. ובס"כ מקומות בפרש"י: בראשית ו, ג. וישלח לה, כט. ועוד.

(12) ראה לקו"ש [המתורגם] חכ"ג ע' 75-6, וש"נ. שיחת ש"פ בא תשמ"ג. ועוד.

(13) ס"פ נח.

(14) וצע"ק שלא הובא ברש"י שם (וכן בעוד מקומות בפרש"י) הלשון „אין מוקדם ומאוחר בתורה“ – אף שתוכן פירושו הוא שאין הכתובים על הסדר.

(15) שוה"י חוספת תיבה „ולמה“ (הקדים) – ולא קיצר וכתב (כסגנונו בכמה מקומות): והקדים.

(16) ומ"ש בגר"א כאן לפענ"ד אינו ע"ד הפשט כלל. וכן ביאור האלשיך כאן.

(17) ראה אברבנאל שם „שפוט הכתובים וסדרם לא יסבלו הדעת הזה“ (פרש"י). ועד"ו ברמב"ן: ואין הפרשיות באות כסדרן ולא כמשמען כלל.

(18) פרש"י יתרו יט, ג.

(19) פרש"י שם, ח.

(20) פרש"י שם, ט.

(21) ל' רש"י פרשתנו כד, ג.

(22) יתרו שם, יד"ט.

(23) כב' הדיעות שהובאו בפרש"י שם, טו.

(24) יתרו כ, יט ואילך.

(25) רש"י פרשתנו שם. וראה לקמן בפנים ריש סעיף ב.

(26) פרש"י – יתרו יט, יא. פרשתנו שם, ד.

(27) כד, ג.

(28) ראה רמב"ן כאן: ולא יאמר ויספר אלא בחזשות כו'.

וראה מפרשי רש"י כד, ג.

(29) תשא לא, יח. – ברא"ם ריש פרשתנו (וראה גם לבוש שם) שנלפי פרש"י פ' משפטים נאמרה למשה ביום מ"ת (לפני עלייתו להר), ופרש"י תשא שם „הוא על דעת ר' יהודה“ ולא כהמ"ד ד„אף אלו מסיני“ (ע"כ בתשא שם). אבל (נוסף על מה שהקשו עליו בגר"א ועוד) קשה (כמדובר כמ"פ) – דאיך אפשר שפשוטו של מקרא אחד יסתור מקרא שני? וראה גם משכיל לדוד שם.

(30) ושמשו אמרם לישראל (לפרש"י יתרו יח, יג)

לאחרי יוהכ"פ

(31) לקמן פסוק יב ואילך.

לעילוי נשמת

ותיק וחסידי אי"א עוסק בצ"צ באמונה

מסור ונתון לעשות צדקה וחסד

בעל מעשים ומרץ רוב פעלים

הרה"ח התמים ר' שניאור זלמן ע"ה

בן הרה"ח התמים ר' יצחק אלחנן הלוי הי"ד

שגלוב

מקושר מאוד לכ"ק אדמו"ר מה"מ מליובאוויטש

ממיסדי ומנהלי הארגון "פרי"

לקרב את היהודים עולי רוסיה לאביהם שבשמים

ולהכניסם בבריתו של אאע"ה

המדריך והמשפיע שלהם ורבים השיב מעון

הפיץ תורה ע"י שיעוריו הרבים

ממנהלי ופעילי מבצע תפילין וכו'

השקיע כוחות רבים לטובת שכונת המלך

ולחיזוק כבוד רבני ליובאוויטש

זכה להעמיד דורות חסידים ואנשי מעשה

נפטר בשם טוב

כ"א תמוז ה'תשס"ו

ת' נ' צ' ב' ה'

„ויאמר ה' אל משה עלה אלי ההרה והיה שם ואתנה לך את לוחות האבן... ויקם משה... ויעל... אל ההר ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה”. וגם זה היה, כדברי רש"י³², מיד „לאחר מתן תורה”.

ואם כך, יוצא לפי פירוש רש"י, שגם המשך הענינים שהתרחשו באותו זמן – עליית משה להר לאחר מתן תורה, ושהייתו שם ארבעים יום, מופרדים בתורה על ידי ענין שהתרחש בתקופה מוקדמת יותר. תחלה מספרת התורה על החוקים והמשפטים שאמר הקדוש־ברוך־הוא למשה בארבעים הימים בהר³³, ולאחר מכן, אחרי הפרדה על ידי הפרשה שהתרחשה לפני מתן תורה – „ואל משה אמר עלה – מופיע הציווי „עלה אלי ההרה” כדי לקבל את הלוחות, ומתואר כיצד קיים משה את הציווי.

ג. נתינת המצוות וכריתת הברית

ויש לומר שההסבר לכך הוא:

במתן תורה התהוו שני ענינים: (א) הקדוש־ברוך־הוא נתן לישראל את התורה – את מצוות והלכות התורה. (ב) על ידי כך נעשו ישראל עבדי ה', כנאמר³⁴ „תעבדון את האלקים על ההר הזה”, ובלשון רש"י³⁵ שישאל נעשו „משועבדים לי”.

ואת שני הפרטים הללו הדגיש הקדוש־ברוך־הוא מיד בדברים הראשונים למשה „במדבר סיני”, בשני בסיון¹⁸ – „כה³⁶ תאמר... אתם ראייתם... ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה...”, שמבני ישראל נדרש (א) „שמוע תשמעו בקולי” – לקיים את ציוויי ה'. (ב) „ושמרתם את בריתי (שאכרות עמכם על שמירת

התורה³⁷)” – באופן של ברית. ישראל התקשרו אל הקדוש־ברוך־הוא, „משועבדים לי”.

וזהו ההבדל בין שתי הפרשיות על ההכנות למתן תורה – פרשת יתרו ופרשתנו:

בפרשת יתרו מסופר בעיקר³⁸ על נתינת מצוות התורה – עשרת הדברות, וכן „פרשת מזבח”³⁹, שהיא המשך ישיר למתן תורה, כנאמר⁴⁰ „אתם ראייתם... לא תעשון אתי... מזבח אדמה תעשה...”. ולכן, גם הסיפור על ההכנות למתן תורה עוסק בעיקר במצוות שנתן הקדוש־ברוך־הוא לישראל כהכנה למתן תורה – מצות פרישה והגבלה, ולכן מודגש כיצד הקדוש־ברוך־הוא ציוה למשה על המצוות, וכן כיצד מסר אותן משה לישראל.

ואילו בפרשת משפטים מדובר על הענין השני במתן תורה – כריתת הברית בין הקדוש־ברוך־הוא לישראל, שעל ידה נעשו ישראל „משועבדים לי”. וזאת על ידי הפעולות שעליהן מסופר כאן⁴¹: אמירת נעשה⁴² – נעשה ונשמע – הקבלה של ישראל, כתיבת ספר הברית, בניית מזבח והקרבה קרבנות, והזאת דמים⁴³. וכן „מצות פרישה והגבלה” המסופרת כאן שוב, מופיעה בשביל דבר שנתחדש בה⁴⁴, הפרט של אמירת „נעשה” – שישראל מוכנים ומשועבדים לקבל על עצמם את „דברי ה'”.

ד. הסדר מותאם לתוכן הפרשיות

על ידי כך מובן בפשטות סדר הענינים בפרשות אלו:

בתחלה מופיעים בתורה הפרטים השייכים לענין הראשון של מתן תורה – נתינת מצוות ודיני התורה: המצוות שניתנו כהכנה למתן

(37) ל' רש"י (שם, ה).

(38) היינו לאחר ההכנה כו' דב' סיון, שהיתה הקדמה לכללות ענין מ"ת, בב' חלקים שבו, כנ"ל בפנים.

(39) ל' רש"י ריש פרשתנו.

(40) יתרו כ, יט ואילך.

(41) כד, ג ואילך.

(42) ואמירת „נעשה” שפ' יתרו (יט, ח) – ה"ה דב' סיון (ראה הערה 38).

(43) ראה רש"י שם, ו. ח.

(44) כלשון רש"י לעיל בא יג, ה. ועוד.

ונחוש³⁴ (כל י"ג (ט"ו)³⁵ דברים המנויים בכתוב), שעי"ז ממהרים ומזרזים ופועלים תיכף בנין ביהמ"ק השלישי כפשוטו ממש.

. . . שהחלטה על זה³⁶ תביא תיכף את השכר"י, תביא הגאולה, תיכף ומיד ממש, שאז תערך המלוה מלכה, „סעודתא דדוד מלכא משיחא”³⁸, בהשתתפותו של נשיא דורנו משיח צדקנו בראשנו, בארצנו הקדושה, בירושלים עיר הקודש ובבית המקדש השלישי.

. . . ויה"ר והוא העיקר – שהגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו תבוא בפועל ממש תיכף ומיד ממש . . עם כל הפירושים שב„מיד” [כולל גם הר"ת דכללות הדורות משה ישראל (הבעש"ט) דוד (מלכא משיחא)]

. . . [ובפרטיות יותר בנוגע לדורנו זה – שבר"ת ד„מיד” נרמזים ג' התקופות השייכות לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ועל סדר הקירבה אלינו – משיח (מנחם שמו), יוסף יצחק, דובער (שמו) השני של כ"ק אדנ"ע].

וכל הפירושים שב„ממש”, ולכל לראש מיד ממש כפשוטו, ממש ממש ממש. (משיחות שי"פ משפטים, ז"ך שבט, מבה"ח אדר א' תשנ"ב)

(34) כה, ב. ג.

(35) ראה לקר"ש חכ"א ע' 153, ובהנסמן שם.

(36) ליתן כפי נדבת לבם הטהור להקרו גמ"ח, שבמוצאי שבת קודש זה נערכת

מלוה מלכה לטובת הקרן (המו"ז).

(37) ראה תענית ח, ב. שו"ע או"ח סו"ס תקעא.

(38) סידור האריז"ל במקומו. ועוד.

(39) ראה לעיל ע' 144.

שבִּלְשׁוֹנוֹ – „ואל משה אמר עלה, פרשה זו נאמרה קודם עשרת הדברות”. שהרי, לכאורה: (א) מדוע מצטט רש"י ב„דיבור המתחיל” גם את המילה „עלה”? לכאורה, די היה לצטט את המילים „ואל משה אמר”, או „ואל משה” בלבד, שהרי לאחר מכן אומר רש"י „פרשה זו” ו„נאמרה”?

(ב) מהי הסיבה לכך שרש"י אומר „קודם עשרת הדברות” ולא „קודם מתן תורה”⁵⁰? ויותר מכך: בפירושו על הגמרא⁵¹ אכן מתבטא רש"י בניסוח „ואל משה אמר עלה .. קודם מתן תורה נאמרה”.

שתי תמיהות אלו בולטות יותר בהשוואה בין לשון רש"י בפסוק זה לבין לשון רש"י בפסוק מאוחר יותר⁴⁷ „ויאמר ה' אל משה עלה אלי ההרה” – שם אומר רש"י: „ויאמר ה' אל משה – לאחר מתן תורה: (א) רש"י אינו מצטט שם את המילה „עלה”, (ב) שם אומר רש"י: „מתן תורה”, ולא „עשרת הדברות”⁵²!

ולפי האמור לעיל ניתן לומר: בכך רומז רש"י לנקודה שבפרשה זו מתחיל הסיפור של הענין השני שבמתן תורה, ואת זאת מדגיש רש"י באמרו „פרשה זו נאמרה קודם עשרת הדברות:” רש"י אינו מתכוון לציין רק מתי נאמרה הפרשה, אלא ברצונו לציין גם⁵³ שבפרשה זו – „ואל משה אמר עלה” ותוכנה – נאמרו לפני שהתחיל הענין הראשון שבמתן תורה – עשרת הדברות.

ולכן מצטט רש"י ב„דיבור המתחיל” גם את המילה „עלה”, כי זהו התוכן של „פרשה זו” – „עליית” משה „אל ה'”,

וכן בהמשך הדברים – „ויעל⁵⁴ משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל. ויראו את

תורה – מצות פרישה והגבלה; מתן תורה – עשרת הדברות; „פרשת מזבח”, (הכתובה, כאמור, מיד לאחר מתן תורה), ופרשת „ואלה המשפטים” – הלכות התורה שלימד הקדוש־ברוך־הוא את משה רבינו בשהותו בהר בארבעים הימים⁴⁵.

ולאחר שהתורה מסיימת את הענין הראשון שבמתן תורה, היא מתחילה לפרט את הפרטים הקשורים לענין השני שבמתן תורה⁴⁶ – כריתת הברית.

לפי זה מובן גם מדוע מביאה התורה את הסיפור על עליית משה להר לאחר הסיפור על מתן תורה, כאמור לעיל בסוף סעיף ב' – כי גם בארבעים הימים שבהם שהה משה בהר היו שני ענינים:

(א) הקדוש־ברוך־הוא לימד את משה את „החוקים והמשפטים שבואלה המשפטים”, כדלעיל. (ב) „ואתנה לך את לוחות האבן...”⁴⁷, שמטרת נתינת הלוחות בפשטות איננה כדי ללמוד בהם, אלא היותם „לוחות העדות”⁴⁸, „לוחות הברית”⁴⁹: הם משמשים כעדות לברית שכרת הקדוש־ברוך־הוא עם ישראל במתן תורה, על שמירת התורה.

בכך מובן מדוע מסופר הענין הראשון שבארבעים הימים – ואלה המשפטים... – לאחר עשרת הדברות ופרשת המזבח, ואילו הענין של „עלה אלי ההרה...” ואתנה לך את לוחות האבן... – מופיע בקשר לענין השני שבמתן תורה – כריתת הברית.

ה. „עלה” – קודם עשרת הדברות

ויש לומר שרש"י רומז להבדל זה, בדיוק

(ופשיטא שלילת הפכו, ביטול סיבת הגלות האחרון²), שעי"ז באה הגאולה, כמאחז"ל²⁵ במעלת המשפט ש„בו ציון נבנית, שנאמר²⁶ ציון במשפט תפדה”, וכן צדקה („ושבי' בצדקה”²⁶) וגמילות חסדים²⁷, כמפורש בפרשתנו²⁸ „אם כסף תלוה את עמי את העני”, „גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה”²⁹, וכמבואר גם בהסוגיא בבבא בתרא³⁰ („פירושה” של פרשת משפטים בתושבע"פ) פרטי הענינים דמצות צדקה, ומהעיקר, „גדולה” צדקה שמקרבת את הגאולה, שנאמר³² כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא וצדקתי להגלות”.

... ובהמשך לזה – גם ההוראה מהתחלת פרשת תרומה (שקורין במנחת שבת): „ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם”, החל מהמקדש הפרטי שבכא"א מישראל („בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד”³³), בלבו פנימה, ובביתו ובחדרו, שנעשה בית תורה תפלה וגמ"ח, כולל ובמיוחד ההשתתפות בכנין והרחבת בתי־כנסיות ובתי־מדרשות באופן ד„ויקחו לי תרומה גו' זהב וכסף

(24) ראה יומא ט, ב.

(25) שמ"ר שם, טו.

(26) ישעי' א, כז.

(27) כולל גם הפעולה על אוה"ע לעסוק בצדקה, ובפרט לאחר החלטת מנהיגי המדינות ע"ד חסכון בהוצאות הכספיות לצרכי נשק, אזי נקל יותר לפעול שיוסיפו בפעולות של צדקה, הן בנוגע לאוה"ע, והן בנוגע לבני”.

(28) כב, כד.

(29) סוכה מט, ב.

(30) ח, א ואילך.

(31) יו"ד, א.

(32) ישעי' נו, א.

(33) ראה אלשיך עה"פ של"ה סט, א. ועוד.

(50) וכ"ה הלשון בכ"כ מפרשים (ראה בחיי ואברבנאל (מפרש"י). רמב"ן בהמשך לשונו. ראב"ע יתרו כ, כא. ועוד).

(51) גיטין פח, ב ד"ה לפניכם.

(52) ולהעיר שבמדרש לקח טוב הלשון בב' המקומות „עשרת הדברות”.

(53) עפ"ז מובן למה הוצרך רש"י לכתוב התיבות „קודם עשרת הדברות” ולא הסתפק באמר „בד' בסיון נאמרה”.

(54) לקמן פסוק ט"י.

(45) ומה שפרש"י (ריש פרשתנו) טעם הסמיכות ד„פ' דינין לפ' מזבח לומר לך כו'” – כי בלאה"כ ה' מסיים קודם עם המאורעות והזמן שבסמיכות ממש למ"ת (סיום פרשתנו), ולא להפסיק ב„ואלה המשפטים” של הארבעים יום שלאח"ז כשה' משה בהר.

(46) להעיר מפרש"י וארא ו, כט"ל.

(47) כד, יב.

(48) תשא לא, יח. לב, טו. לד, כט. ועוד.

(49) עקב ט – ט, יא. טו. וראה תשא (שם, כז כח): כתב גו' כרתי אתך ברית גו' ויכתוב גו' דברי הברית גו'.

אלקי ישראל...", וכן בפרשה שלאחריה – "ויאמר ה' אל משה עלה אלי... ויעל משה..."

וזהו התוכן של הענין השני שבמתן תורה, שבאמצעות כריתת הברית ישראל "עולים" ומתקשרים אל הקדוש ברוך הוא, והייתם לי סגולה...⁵⁵ – "ורוממתנו".

1. המשכן – שלימות כריתת הברית

לפי ההסבר שלעיל על סדר הפרשיות של מתן תורה, ניתן לבאר גם את הטעם לסדר הפרשיות בפרשיות המאוחרות יותר:

לשיטת רש"י בפירושו על התורה⁵⁶ נאמר ציווי ה' על מלאכת המשכן – פרשות תרומה ותצוה ותחלת פרשת תשא – לאחור מעשה העגל, אך בתורה הוא מופיע לפני כן, לפי הכלל "אין מוקדם ומאוחר בתורה".

ולפי האמור לעיל, בסעיף א, יש לבאר: מדוע מקדימה התורה את ציווי מלאכת המשכן לפני מעשה העגל?

הדבר יובן לפי ההסבר שלעיל: התורה רוצה להסמיך את הפרשיות העוסקות בציווי מלאכת המשכן אל סוף פרשתנו⁵⁷, בדומה לדברי רש"י בתחלת הפרשה, שסוף פרשת יתרו קשור לתחלת פרשת משפטים, שבה מדובר על הענין השני שבמתן תורה – "ואל משה אמר עלה אל ה'". כי השלמות של ענין זה במתן תורה – הברית והקשר בין ישראל לקדוש ברוך הוא – נוצרה על ידי עשיית⁵⁸ המשכן⁵⁹,

(55) יתרו יט, ה (וראה לעיל סעיף ג).

(56) תשא לא, יח, לג, יא.

(57) ראה גם רמב"ן, בחיי ורבותינו בעה"ת ר"פ תרומה ועוד.

ועפ"י יומתק ג"כ מה שלא הקדים פרשת "ואל משה אמר עלה" לפני פרשת "הנה אנכי שולח מלאך גו'" (את"ל שאין זה חלק מ"פרשת דינן" (שנסמכה לפרשת מובח – רש"י ריש פרשתנו) – ראה לעיל הערה 2) – כדי להסמיכה לפ' תרומה.

(58) להעיר שבציווי על מלאכת המשכן בפרשיות אלו נכלל גם הציווי (ס"פ תצוה) על סדר דימי המילואים, חינוך אהרן כו' בעבודת המשכן.

(59) להעיר מרביתנו בעה"ת תרומה שם: פרשה זו .. ממ"ת .. ושם תשרה שכניה וישראל סביב כמו המלאכים

"ועשו⁶⁰ לי מקדש ושכנתי בתוכם"⁶¹.

2. עליה מלמעלה למטה – קבועה

ההסבר לכך בפנימיות הענינים הוא:

נאמר במדרש⁶², שבמתן תורה התחדשו שני ענינים: "העליונים ירדו לתחתונים" – "וירד ה' על הר סיני"⁶³, התגלות האלקות מלמעלה למטה, והתחתונים יעלו לעליונים" – "ואל משה אמר עלה אל ה'", עליית התחתון למעלה.

וזהו ההבדל בין שתי הפרשיות העוסקות במתן תורה – פרשת יתרו ופרשת משפטים: בפרשת יתרו מדובר בעיקר על מתן תורה מצד "העליונים" – "וירד ה' על הר סיני", וידבר אלקים – עשרת הדברות; בפרשתנו מדובר בעיקר על מתן תורה מצד ה"תחתונים" – "עלה אל ה'"⁶⁴: הקדמת נעשה לנשמע, בניית המזבח והקרבת קרבנות⁶⁵, כריתת ברית וכו'.

ההבדל בין שני הענינים שבמתן תורה הוא: ההתגלות העצומה מלמעלה בשעת מתן תורה

.. ועל זה נאמר אמרתי אלקים אתם ובני עליון כולכם להיות שכינתי ביניהם.

(60) תרומה כה, ח. וראה שם, כב: ונועדתי לך גו'. וראה רמב"ן ר"פ תרומה שוהו "עיקר החפץ במשכן .. הארון .. ונועדתי". – ועפ"י שייך זה גם לעליית משה להר לקבל הלוואות (שבסיום פרשתנו), שהרי "אין בארון רק שני (ה)לוואות .. אשר כרת ה' גו'" (מ"א ח, ט. דה"ב ה, י).

(61) עפ"י יש להסביר ג"כ מש"נ כאן (כד, טו"ז) "וישכון כבוד ה' גו' ומראה כבוד ה' גו'" גם לפי הדיעה (שהובאה בפרש"י שם, טז) שאיירי בהזמן דלפני מ"ת (וראה בארוכה באר יצחק כאן – פסוק א וטז) – כי ענין זה שבמ"ת (והתגלות השכינה כו') שייך (בעיקר) לענין הב' במ"ת (כר"ב בין בני' להקב"ה והתקשרותם בה), ולכן חזר ואמר כאן בקיצור להסמיכו לענין המשכן, "ושכנתי בתוכם".

(62) שמו"ר פ"ב, ג. תנחומא וארא טו.

(63) יתרו יט, כ.

(64) ואף שגם בפ' יתרו מסופר ע"ד עליית משה אל האלקים (יט, ג. וראה שם, ח"ט ובפרש"י שם) שם, כ – הרי עלי' זו היא רק "אל האלקים", משא"כ הענין ד"תחתונים יעלו לעליונים" הוא העלי' "אל הו"י" דוקא (ראה ד"ה וירד ה' תרמ"ג בתחלתו ובסופו) (ומתורץ עפ"י קושיית המהר"ו בשמו"ר שם). אלא ששם מפרש דברי המדרש (כפשוטו לשונו) כדעת הרמב"ן כו' שפרשה זו נאמרה לאחר מ"ת).

(65) משא"כ בס"פ יתרו – ציווי העליון ע"ז.

וחדר גם בגדרי העולם, עד כדי כך שמנהיגי אוה"ע⁶¹ מחליטים ומכריזים מדעתם (ו, בערכאות שלהם, שיש בהם התוקף ד"דינא דמלכותא דינא") ע"ד המעמד ומצב ד"וכתתו חרבותם לאתים".

. . . ע"פ האמור לעיל מתחזקת יותר הפליאה והתמיהה, ביחד עם גודל הצער וההבהלה (ועד שמצד גודל הצער אין להאריך בזה ביום השבת) – היתכן שבנ"י נמצאים עדיין בגלות?!... עד מתי?!...

היתכן שלאחרי כל הסימנים על בוא הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש, עד להמאורע דערב שבת זה שאפילו אוה"ע מכריזים שהגיע הזמן ד"וכתתו חרבותם לאתים" – נמצאים אנו ביום הש"ק זה בחוץ לארץ, במקום להמצא, יחד עם כל בנ"י מכל קצוי תבל, בארצנו הקדושה, בירושלים עיר הקודש ובבית המקדש, מסובים ל"שולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם"⁶², שעליו ערוכים הליותן ושור הבר ויין המשומר!

ועוד ועיקר – שעדיין לא נתקבלה ההודעה והציווי ונתינת כח ד"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (כפי שקוראים בתורה במנחה) בנוגע לבנין ביהמ"ק השלישי!

ומזה מובן גודל הצורך וההכרח להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בהענינים שמקריבים ומזרזים ומביאים בפועל ממש את הגאולה תיכף ומיד ממש.

ולכל לראש – בהענין המודגש בפרשת משפטים:

"משפטים" – פרטי הדינים בין אדם לחבירו מתוך שלום⁶³

(21) ד"אע"ג דאינהו לא חזו מזליהו חזו" (מגילה ג, א).

(22) פרש"י ריש פרשתנו.

(23) ראה שמו"ר ריש פרשתנו (פ"ל, א): "באין לידי משפט והם עושין שלום".

ובחידושי הרד"ל שם: "אפשר ר"ל ע"י פשרה, וכמ"ש בסנהדרין (ו, ב) איזהו משפט שלום זה הביצוע".

זמן מסוגל בשייכות להגאולה . . מצד הקשר והשייכות דומן זה לנשיא דורנו – להיותו ערב שבת האחרון בחודש שבט, חודש האחד עשר, שהעשירי שבו הוא יום ההילולא (גמר ושלימות העבודה) של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ובאחד עשר שבו נעשה המשך וחיידוש הנשיאות שלו ביתר שאת וביתר עוז עד לסיום וגמר כל העבודה של דורנו זה (דור האחרון של הגלות שהוא הוא דור הראשון של הגאולה) במשך מ"ב שנים די"ל שהם כנגד מ"ב המסעות שבמדבר העמים, שאז כבר מוכנים ועומדים להכניסה לארץ בגאולה האמיתית והשלימה (כמדובר בארוכה בהתוועדות שלפנ"ז¹⁹) – שגם בהזמן (נוסף על המקום) שבו היתה ההכרזה ע"ד „וכתתו חרבותם לאתים” מודגשת השייכות לפעולתו של נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר, המשיח שבדור, שעל ידו נעשה קיום היעוד „וכתתו חרבותם לאתים וגו'”.

. . . יש לומר, שהחלטת והכרזת מנהיגי אוה"ע בערב שבת פרשת משפטים ע"ד המעמד ומצב ד„וכתתו חרבותם לאתים”, היא, כתוצאה מהחלטת והכרזת „מלכי רבנן” ש„הנה זה (מלך המשיח) בא”, החל מהפס"ד של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו שמכבר נשלמו מעשינו ועבודתנו דמשך זמן הגלות ומוכנים כבר לקבלת פני משיח צדקנו, וכן הפס"ד של הרבנים ומורי-הוראה בישראל שהגיע זמן הגאולה, „יעמוד מלך מבית דוד וכו' בחזקת שהוא משיח” ועד להמעמד ומצב ד„הרי זה משיח בודאי”²⁰ – פס"ד „מסיני”, שנמשך

העולם ע"י נשיא הדור ניתוסף גם בקיומו וביסוסו של הארגון שמטרתו לפעול אחדות ושלוש בעולם, ועד לגמר ושלימות בירור העולם בקיום היעוד „וכתתו חרבותם לאתים” שהוא היסוד של ארגון זה*.

(19 שיחות י"א שבט ושי"פ בשלח (סה"ש תשנ"ב ע' 308).

(20 רמב"ם הל' מלכים ספ"א.

(* ועד שפסוק זה מתנוסס על גבי כותל הבנין.

– ירד כסא הכבוד, מרכבה, שמיעה מפי הגבורה וכו' היתה זמנית. ואילו עליית התחתון, ישראל, שהתרחשה במתן תורה, שישאל נהיו עבדי ה' ועל ידי כך „ורוממתנו” – זהו ענין נצחי. כיון שהוא בא מהתחתונים עצמם, לכן נקבע הענין בפנימיותם.

זהו ההסבר גם לסמיכות הפרשיות שבין ציווי מלאכת המשכן לבין הענין השני שבמתן תורה, „ואל משה אמר עלה אל ה'” – כי החידוש שבהשראת השכינה במשכן לעומת השראת השכינה בשעת מתן תורה הוא, כפי שכבר דובר בהרחבה⁶⁶:

השראת השכינה במשכן נגרמה באמצעות „ועשו לי מקדש”⁶⁷, על ידי עשיית בני

(66 לקו"ש [המתורגם] חכ"א ע' 168 ואילך.

(67 תרומה כה, ח. וכן מדגיש הפסוק גבי פרטי המשכן והכלים: ועשו, תעשה וכיו"ב.

ישראל. וכיון שהשראת השכינה נגרמה באמצעות מעשי האדם, נקבעה הקדושה ב„חפצא”, בגשמיות המשכן, בשונה ממתן תורה, אשר „במשוך היובל – סימן סילוק שכינה – המה יעלו בהר”⁶⁸, כי הר סיני שב להיות חולין כמקודם.

וענין זה, של עשיית המשכן, מהוה המשך ל„התחתונים יעלו לעליונים” שבמתן תורה, ששלמותו היא, שהוא משפיע גם על התגלות האלקות מלמעלה למטה, כך שהענין של „ושכנתי בתוכם” הנגרם באמצעות „ועשו לי מקדש” הוא באופן של קביעות, נצחיות.

(משיחת ש"פ משפטים תשמ"ג)

(68 יתרו יט, יג ובפרש"י.

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו ורבינו

מלך המשיח

ויה"ר שעי" קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח

לעולם ועד

החדש של המדינה היא למנהיגה של מדינה זו, בהשתתפותם של עוד כמה מנהיגי מדינות גדולות בעולם, שבה נתקבלה ההחלטה וההכרזה שתוכנה „וכתתו חרבותם לאתים“.

ויש לומר, שבקיומה של פגישה החלטה והכרזה זו בהעיר של נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר (שבה נתקבצו מנהיגי המדינות, כולל גם מנהיג מדינה זו, שהוצרך לבוא מעיר הבירה לעיר זו¹⁶), מרומז, שכל זה בא כתוצאה מהפעולות דהפצת התורה והיהדות, צדק ויושר, בכל העולם, שנעשו ונעשים ע"י נשיא דורנו, משיח שבדורו, ועד שע"י שלימות העבודה בכהנ"ל בימינו אלה נעשה העולם כולו ראוי ומוכשר להתחלת הפעולה דמלך המשיח, „ושפט בין הגוים והוכיח לעמים רבים וכתתו חרבותם לאתים“¹⁸.

וגם הזמן שבו אירע מאורע זה (בתקופה האחרונה עצמה) הוא

16) ואף שהטעם הפשוט לזה הוא לפי שהמקום המיוחד שבו מיוצגים בקביעות באי"ח המדינות שבעולם נקבע מלכתחילה במקום שאינו עיר הבירה של מדינה מסוימת, הרי, הטעם האמיתי לקביעות מקום זה בעיר זו דוקא, הוא, להיותה עיר הבירה של „מלכי רבנן“ (ראה גיטין סב, סע"א. ועוד), כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (וראה לקמן הערה 18).

17) ראה קונטרס הנ"ל (שבהערה 11) ס"ה שנשיא הדור הוא המשיח שבדור. ובהדגשה יתירה בכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – כמרומז בב' שמותיו: „יוסף“ – ע"ש ש„יוסף אדני שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'“ (ישעי' יא, יא"ב), ו„יצחק“ – ע"ש ש„אז ימלא שחוק פיננו“ (תהלים קכו, ב. וראה ברכות לא, א).

18) ולהעיר, שארגון חבר העמים למטרת אחדות ושלוש בין העמים הוקם בחצי כדור התחתון לאחר ובסמיכות לבואו של נשיא דורנו לחצי כדור התחתון (החל מההחלטה שנתקבלה באמצע המלחמה, בשנת תש"ב לערך, ובעיקר בסיומה של המלחמה, בשנת תש"ה לערך), ונקבע מקום מושבה בעירו של נשיא דורנו, ועד לבניית הבנין המיוחד (בשנת תשי"א לערך) – שבזה מודגש שהאחדות והשלוש בין העמים היא כתוצאה מפעולתו של נשיא דורנו בבירור העולם (ע"י הפצת התורה והיהדות וצדק ויושר בכל העולם), וככל שניתוסף בבירור

הוספה

בשורת הגאולה

מז.

דער מינוי פון דוד מלכא משיחא איז דאך שוין געווען, כמ"ש „מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו“, עס דארף נאָר זיין קבלת מלכותו ע"י העם און די התקשרות צווישן דעם מלך מיט דעם עם בשלימות הגילוי – בגאולה האמיתית והשלימה.

(משיחות ש"פ משפטים, פ' שקלים, מבה"ח אדר תנש"א)

(1) תהלים פט, כא.

המינוי דוד מלכא משיחא הרי כבר ה', כמ"ש „מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו“, צריכה רק להיות קבלת מלכותו ע"י העם וההתקשרות בין המלך והעם בשלימות הגילוי – בגאולה האמיתית והשלימה.

פו.

בנוגע להמאורעות דימים אלה:

לכל לראש – המאורע שאירע בערב שבת זה, שבו התאספו והתכנסו יחדיו ראשי מדינות גדולות וחשובות בעולם, ובראשם נשיאי שתי המעצמות הגדולות, והחליטו והכריזו על תקופה חדשה ביחסי מדינות העולם – ביטול מצב של מלחמות בין מדינות העולם, שיתבטא גם בצמצום וביטול כלי נשק, ועד לשלום ואחדות, שיתוף פעולה ועזרה הדדית בין מדינות העולם לטובת האנושות כולה.

וקדם למאורע זה (בהשגחה פרטית) נאמו של נשיא מדינה זו לאומה כולה (באור ליום הרביעי, „קמי שבתא“י, התחלת ערב שבת זה), שבו הודיע והכריז על פעולותיו בצמצום וביטול כלי נשק, וניצול הכספים (שלא ינתנו לרכישת כלי נשק) כדי להוסיף בענייני הכלכלה של בני המדינה – הכרזה שאושרה ע“י „בית הנבחרים“, שבו נקבעים חוקי המדינה שיש להם תוקף ע“פ תורה („דינא דמלכותא דינא“²).

ויש להתבונן בהלימוד וההוראה ממאורע זה, וגם בפרטי העניינים דהמאורע – מקומו וזמנו, כולל שייכותו לתוכנו של הזמן בתורה, בפרשת השבוע, כדלקמן.

הלימוד וההוראה ממאורע זה הוא בענין כללי ועיקרי בעבודתם של בני“ („מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות“³) – „להביא לימות המשיח“⁴:

התחתון, שגם בו נמשך הגילוי דמתן-תורה (שהי' בחצי כדור העליון¹), ויתירה מזה – אדרבה – שנעשה המקור שממנו נמשך ונתפשט עיקר הפעולה דהפצת התורה והמעיינות חוצה בכל קצוי תבל ממש, ע“י השלוחים ששלח ברחבי העולם (גם לחצי כדור העליון), עד לפנה הכי נדחת שבעולם, כדי להפיץ תורה ויהדות בין כל בני“ (כולל ובמיוחד אלו שזרים בין אומות העולם ומדברים בלשונם ומתנהגים בחיצוניות כמותם), ועוד וג“ז עיקר, הפצת כל ענייני טוב וצדק ויושר גם בין אוה“ע ע“י קיום מצוות בני נח¹, כמודגש ביותר בשנים האחרונות, ככל שהולכים ומתקרבים יותר להזמן דביאת משיח צדקנו, ש„אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד“¹⁵.

ובתקופה האחרונה (החל משנת נסים, והמשכה בשנת „נפלאות אראנו“ ו„נפלאות בכל“) הגיעה פעולה זו לשיא – בפריצת גבולותי של המדינה ההיא שבשעתה חרתה על דגלה והכריזה מלחמה בהפצת התורה והיהדות ועד למלחמה באמונה בבורא עולם ומנהיגו (כולל גם המאסר דכ“ק מו“ח אדמו“ר נשיא דורנו, ולאח“ז וכתוצאה מזה יציאתו מגבולות המדינה ההיא), ואעפ“כ, נמשכה גם שם הפעילות דשלוחי נשיא דורנו בהפצת התורה והיהדות בחשאי ובמס“נ ממש, עד לתקופה האחרונה שנתבטלה גזירת המלכות ונתאפשר המשך הפעילות דהפצת התורה והיהדות ביתר שאת וביתר עוז, בגלוי ובפירסום, ועד לנפילתו של המשטר הקודם, והקמתו של משטר חדש שהכריז לצדק וליושר ולשלום, על יסוד האמונה בבורא העולם ומנהיגו.

ובהמשך לזה התקיימה בערב שבת זה הפגישה בין מנהיגה

(13) ראה אג“ק אדמו“ר מהוריי“צ ח“ב ע' תצב ואילך. וש“נ.

(14) כפס“ד הרמב“ם (הל' מלכים פ“ח ה“י) ש„צוה משה רבינו מפי הגבורה לכוף

את כל באי העולם לקבל מצוות שנצטוו בני נח“.

(15) צפני“ ג, ט. וראה רמב“ם שם ספ“א.

(1) פסחים קו, סע“א.

(2) גיטין יו“ד, ב. וש“נ.

(3) תניא רפל“ז.

(4) ל' חז"ל – במשנה ספ“ק דברכות.

מהיעודים דהגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו בשייכות להנהגת אומות העולם – „וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה”⁵.

ולהוסיף, שענין זה יהי' ע"י פעולתו של מלך המשיח עצמו – כמ"ש בהתחלת הפסוק⁶, „ושפט בין הגוים והוכיח לעמים רבים” („השופט הוא מלך המשיח . . . שיהא אדון כל העמים, והוא יוכיח להם ויאמר למי שימצא בו העול ישר המעוות . . . ומפני זה לא תהי' מלחמה בין עם לעם כי הוא ישרים ביניהם, ולא יצטרכו לכלי מלחמה, וכתתו אותם לעשות מהם כלי לעבודת האדמה”⁷), שכן, „באחרית הימים נכון יהי' הר בית ה' גוי' ונהרו אליו כל הגוים והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' אל בית אלקי יעקב ויורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים”⁸, „והמורה הוא מלך המשיח, ועליו נאמר ושפט”⁹.

וכיון שבימים אלו מחליטים ומכריזים ראשי מדינות בעולם ע"ד צמצום וביטול כלי נשק וההוספה בהענינים הדרושים לקיום כלכלת המדינה והעולם כולו – תוכן היעוד „וכתתו חרבותם לאתים”, שבירת כלי המלחמה לעשות מהם כלים לעבודת האדמה, „ארץ ממנה יצא לחם”¹⁰ – ה"ז סימן ברור על התחלת קיומו של יעוד זה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ליתר ביאור:

כיון שנמצאים ב„זמן השיא” („די העכסטע צייט”) של ביאת משיח צדקנו, „הנה זה (מלך המשיח) בא”¹¹, רואים כבר (מעין

ו)התחלת פעולתו של מלך המשיח על העמים, „ושפט בין הגוים והוכיח לעמים רבים וכתתו חרבותם לאתים וגו'” – ע"ז שהקב"ה נותן בלב המלכים דאווה"ע („לב מלכים ושרים ביד ה'”¹²) להחליט ולהכריז יחדיו ע"ד המעמד ומצב ד„וכתתו חרבותם לאתים”.

וזהו הטעם שהחלטה והכרזה זו היתה בזמן זה דוקא – בגלל שייכותו המיוחדת להגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו בפועל ממש.

ויש להוסיף, ששייכותו של המאורע להתחלת פעולתו של משיח צדקנו מודגשת גם בפרטי המאורע – המקום והזמן שבהם היתה החלטת והכרזת ראשי המדינות על המעמד ומצב ד„וכתתו חרבותם לאתים”:

המקום שבו אירע מאורע זה (מקום מיוחד שבו מיוצגים בקביעות באי"כ המדינות שבעולם כדי להתדבר ביניהם בדרכי נועם ודרכי שלום) – הוא במדינה זו ובעיר זו, המדינה והעיר שבה נמצא „בית רבינו שבבבל”¹³, „בית חיינו”, בית הכנסת ובית המדרש, בית תורה תפלה וגמ"ח, דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שבחר בו וקבעו להמקום המרכזי שממנו „תצא תורה”, הפצת התורה והמעיינות חוצה בכל קצוי תבל עד ביאת משיח צדקנו (כשיפוצו מעינותיך חוצה”י), שאז יהי' גם קיום היעוד „וכתתו חרבותם לאתים”.

והענין בזה:

בבוא נשיא דורנו לחצי כדור התחתון, וקבע מקומו במדינה זו ובעיר זו, התחיל בתוקף ונעשה הבירור והזיכור דחצי כדור

(5) ישע"י ב, ד. מיכה ד, ג.

(6) פי' הרד"ק עה"פ.

(7) ישע"י שם, ב"ג. מיכה שם, א"ב.

(8) איוב כח, ה.

(9) שה"ש ב, ח ובהש"ר עה"פ.

(10) לשון הרגיל – ע"פ משלי כא, א. וראה לקו"ש ח"י"ג ע' 285 הערה 1 ובשוה"ג.

(11) מגילה כט, א. וראה בארוכה קונטרס בענין מקדש מעט זה כו' (סה"ש תשנ"ב

ע' 465).

(12) אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו. ובכ"מ.